

Claus nog bewerkt tot het schandaalstuk *Mascheroen*) is een zeer moralistische verwerking van het Faust-thema: mens verkoopt ziel aan duivel en wordt op het nippertje gered, het goede overwint het kwade. In de opening van de voorstelling *Mariken* (de bewerking van het materiaal is van de hand van Derksens vaste dramaturg, Berthe Spoelstra) wordt met dat sjabloon meteen korte metten gemaakt. Door de figuur van de Duivel: 'Het is een duistere tijd. Met armoede en ziekten als de pest. De mensen zijn bang voor alles. Dat de zon valt, dat hij niet meer opgaat, voor onweer, voor elkaar, voor God en voor mij: de Duivel. De mensen wijzen mij aan als reden voor alle ellende. Van alles wat ze aan slechtheid in zichzelf vinden geven ze mij de schuld. Maar verdriet hoort toch bij vreugde? De dood bij het leven en donker bij het licht? Wat is goed, wat is slecht? Alles heeft twee kanten. En als het aan mij ligt zal het ook altijd zo blijven.' Zijn rode hoortjes en zijn zwarte cape heeft hij nog, maar verder is deze Duivel een wezen dat vrij verstandig uit de hoek kan komen. Even verderop blijkt hij een aardige acteur uit een rondreizend theatergezelschap. Of heeft de Duivel, met zijn bovenaardse krachten en zijn ondermaanse vermommingen bezit genomen van een acteur uit het kermisgroepje? De kinderen mogen het van Inez Derksen zelf uitzoeken. Ze zal hen gedurende de gehele voorstelling bij voortduring op het verkeerde been zetten, een spel met ze spelen. De werkelijkheid van de rondreizende toneelspelers mengt zich met de zoektocht van het naïeve en onbevengende, beschermd in het Waanwoud opgegroeide weesmeisje Mariken. De acteurs leven in hun eigen verhalen en maken de geschiedenis van Mariken al vertellend tot hun eigen verhaal. Mariken leeft in de illusoir à ffe wereld van het enige boek dat ze gelezen heeft, *De wereld is een klucht*, geschreven door de kluizenaar onder wiens hoede ze opgroeide. Maar

zodra haar geit Sophie doodgaat en ze op zoek moet naar een nieuwe, merkt ze dat de wereld van haar boek en die van de 'echte mensen' maar weinig met elkaar te maken hebben. De toneelspelers helpen haar ontdekken hoe ingewikkeld de wereld van het goede en het kwade echt in elkaar zit, hoeveel dubbele bodems er steken in het wankelende gelijk van de heersende, dubbele moraal. Ze ontdekt dat die Duivel van het begin het nog niet zo slecht bekeken had, met zijn betoog over dat alles en iedereen twee kanten heeft en dat daar nu juist de spanning van het leven in verborgen ligt. Mariken is een eigenwijs kind van haar tijd, ze vraagt en handelt en leeft volgens het eenvoudige principe: wie wil dat de wereld blijft zoals ze is, die wil niet dat ze blijft. Als ze aan het voorlopige eind van haar zoektocht nog geen concreet antwoord heeft gevonden op de levensvraag: wie zijn mijn ouders, dan zijn het opnieuw de toneelspelers die haar wijzen op een simpel antwoord. Kies bij wie je wilt horen en dan zijn dat vanaf dat moment jouw vader en moeder. Eigenlijk een heel Brechtiaans antwoord: je mag iets van jou noemen wanneer je er goed voor zorgt, vice versa. Alles bij elkaar levert dat een inderdaad bekend verhaal op: kind zoekt het begin van de realisatie van een droom, het moet eerst door een hoop rommel en modder heen waden, en dan opeens licht er ergens iets prettigs op: ja, zo zou het kunnen zijn. Nooit tevreden met het eindresultaat natuurlijk, dus onder elk hoofdstuk staat noodgedwongen 'wordt vervolgd'. En ja, het is inderdaad een oud verhaal. Maar nog nooit door Inez Derksen verteld. En zij heeft er een verfrissend motto bij gevonden: 'Het leven vieren door het te spelen.' Dat motto is in haar voorstelling *Mariken* op vele maar in ieder geval op twee manieren tot leven gekomen. Was het middeleeuwse wagenspel in de vroeg-zestiende-eeuwse oerversie van het verhaal nog de bron voor een morele catharsis

(Mariken ziet als het ware opeens hoe 'het' zit en bevrijdt zich van de duivelse omknellingen), voor Inez Derksen zijn de theatermakers in het theaterstuk letterlijk een wagen geworden: een voertuig met zwenkwielen om het verhaal heen en weer te zwiepen, voor en achteruit de geschiedenis in te duiken, flashbacks en actualiteit op een slimme manier door elkaar te snijden. Voorts is aan de voorstelling aan alle kanten af te zien dat ze is ontstaan doordat Inez Derksen samen met haar spelers met de kleurrijke materie is gaan stoeien. *Mariken* is zeldzaam los en oogt fris, wordt getoond met een aanstekelijke gretigheid waar ik ongemeen vrolijk uit kwam. Mischa Ardon, Barry Atsma (Duiwel), Wieky de Boer, Anke Engels (Mariken), Mies de Heer (wagenspel-leidster) en Onno Roozen gebruiken alle hoeken en gaten van het open toneelbeeld (Bas Zuyderland) als *playground* in de Shakespeareaanse betekenis van het woord: een plek waar het goed toeven is en die uitnodigt om het leven als spel te vieren en daarna verder te zien welke zorgwekkende beren er nu weer op onze weg zullen verschijnen. Inez Derksen heeft zich ondertussen (met haar artistieke companen en geestverwanten Silvia Aandring en Bas Zuyderland) bij de beleidsmakers aangemeld: per 2001 willen ze een eigen groep beginnen. Na jaren te hebben gewerkt in de slag-schaduw van de bastions die hun pionierende toneelvaders en theatermoeders hebben gebouwd, en na vijf jaar ruim baan te hebben gemaakt voor nog nieuwer en nog jonger talent (binnen het proevenlaboratorium voor jeugdtheater Het Krijt), is het nu tijd voor een huis voor henzelf. De naam is kenmerkend: Het Laagland. Dromers zijn het, aardige dromers. Maar wel met lieslaarzen in de drassige grond. We zullen nog van ze horen.